

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської обласної державної адміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка
Кафедра історії і методики навчання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор із навчальної роботи

_____ М. Б. Боднар

31 серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГЕНЕАЛОГІЯ

рівень вищої освіти *перший (бакалаврський)*

галузь знань *01 Освіта / Педагогіка*

спеціальність *014 Середня освіта (Історія)*

освітньо-професійна програма *Середня освіта (Історія)*

Кременець

2020

Робоча програма навчальної дисципліни *Генеалогія* для *першого (бакалаврського)* рівня вищої освіти галузі знань *01 Освіта / Педагогіка* спеціальності *014 Середня освіта (Історія)* освітньо-професійної програми *Середня освіта (Історія)*

Укладач *Собчук Володимир Дмитрович*, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії і методики навчання

Схвалено на засіданні кафедри історії і методики навчання

Протокол № 1 від 28 серпня 2020 року

Завідувач кафедри

(*Скакальська І. Б.*)

(підпис)

1. ВСТУП

Анотація. Генеалогія як галузь гуманітарного знання і навчальна дисципліна. Становлення і розвиток генеалогії як галузі гуманітарного знання. Джерела генеалогічного дослідження. Методи генеалогічного дослідження. Генеалогія Рюриковичів. Генеалогія династій Великого князівства Литовського, Польського королівства і Речі Посполитої. Генеалогія Романових і Габсбургів. Генеалогія провідних князівських і шляхетських родів України.

Ключові слова: автобіографія, Анжуйська династія, антропоніміка, аристократія, біографістика, Боговитини, Вази, Веттіни, Вишневецькі, Вороницькі, Габсбурги, генеалогічна лінія, генеалогічна таблиця, генеалогічне дерево, генеалогічне досьє, генеалогічний рід, генеалогія, генеалогія історична, генеалогія практична, геральдика, геральдичний рід, гербівник, Гольшанські, Гостські, Гедиміновичі, дворянство, джерело генеалогічне, династ, династична війна, династична політика, династія, Дубровицькі, елекційна монархія, Єловицькі, Єло-Малинські, Жаславські, закони генеалогії, Збарзькі, знать, індиґенат, історична демографія, Кирдії, князівський рід, Коріатовичі, Корчаки, Лабунські, Лжедимитріада, легітимація шляхетства, матримоніальні зв'язки, мезальянс, метрична книга, Мокосії, Мономаховичі, морганатичний шлюб, Несвідські, нобілітація, нобілітет, особова справа, Острозькі, покоління, Порицькі, послужний список, прізвисько, прізвище, Пронські, просопографія, Радивили, ревізька казка, рід, родина, родовід, Романови, Романовичі, Ростиславичі, Рюриковичі, Санґушки, свояцтво, Сенюти, спеціальна історична дисципліна, спорідненість духовна, спорідненість кровна, сфрагістика, функції генеалогії, Четвертенські, Чорторийські, шляхетський рід, щоденник, Ягеллони, Ярмолинські.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, предметна спеціалізація, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузі знань <i>01 Освіта / Педагогіка</i>	<i>за вибором</i>	
Кількість модулів – 2	Спеціальність <i>014 Середня освіта (Історія)</i>	Рік підготовки:	
Кількість змістових модулів – 2		<i>4-й</i>	<i>4-й</i>
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		<i>8-й</i>	<i>8-й</i>
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 6	Освітньо-професійна програма <i>Середня освіта (Історія)</i>	<i>24 год.</i>	<i>6 год.</i>
		Практичні, семінарські	
		<i>24 год.</i>	<i>6 год.</i>
		Лабораторні	
		<i>– год.</i>	<i>– год.</i>
		Самостійна робота	
		<i>72 год.</i>	<i>108 год.</i>
		Вид контролю: <i>залік</i>	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи

для денної форми навчання: 40% – 60%;

для заочної форми навчання: 10% – 90%.

3. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: сформувати потребу й уміння аналізувати явища генеалогічного характеру та визначати їхнє місце в політичній, соціально-економічній і соціокультурній сферах життя суспільства на різних етапах його розвитку.

Завдання:

- 1) опанувати генеалогічну термінологію та систему знань про родовід;
- 2) виробити дослідницькі навички пошуку та осмислення генеалогічних фактів;
- 3) засвоїти найголовніші здобутки вітчизняних та іноземних дослідників генеалогії родів різних суспільних верств України;
- 4) стимулювати інтерес до родоvodu та історії сім'ї для застосування набутих знань у педагогічній діяльності;
- 5) прививати цінності, шановані в сучасному громадянському суспільстві.

**Професійні компетентності,
на формування яких спрямована навчальна дисципліна**

Інтегральна:

1) здатність розв'язувати в професійній педагогічній діяльності в галузі середньої освіти або в процесі навчання складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що передбачає застосування теорій та методів історичної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні:

- 1) здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1);
- 2) здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 2);
- 3) здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК 4);
- 4) здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 7);
- 5) здатність діяти соціально відповідально та свідомо (ЗК 10);
- 6) здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК 11);

7) здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та введення здорового способу життя (ЗК 12).

Фахові:

1) здатність критично усвідомлювати зв'язки між теперішніми подіями та минулими процесами (ФК 4);

2) здатність до аналізу і синтезу джерел з історії України та краєзнавчих досліджень для використання у практичній професійній діяльності (ФК 6);

3) здатність правильно коментувати, анотувати або редагувати тексти і документи відповідно до критичних канонів дисципліни (ФК 9);

4) здатність вільно оперувати спеціальною термінологією (ФК 10);

5) здатність здійснювати пошук необхідних для освітньої та наукової діяльності історичних джерел (архівні та опубліковані документи, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.) (ФК 11);

Програмні результати навчання

1. Розуміти контекст, причини та наслідки історичних подій і використовувати ці знання у професійній діяльності (ПРН 1).

2. Розглядати суспільні явища у розвитку та в конкретно-історичних умовах певного часу; співставляти історичні події, явища з періодами (епохами), орієнтуватися в науковій періодизації історії (ПРН 4).

3. Здатність користуватися науковою літературою, електронними довідковими виданнями, аналізувати матеріал академічних підручників та навчальних посібників (ПРН 9).

4. Здатність використовувати комп'ютерні та Інтернет-ресурси і методи для переробки історичних або споріднених даних (ПРН 13).

5. Вміти розкривати сутність досліджуваної проблеми у навчальних та науково-дослідницьких проєктах з дотриманням вимог академічної доброчесності (ПРН 15).

6. Здатність до самостійного навчання упродовж життя, розвиток мотивів самоактуалізації у сфері професійної діяльності, уміння застосовувати творчі здібності, які характеризують готовність до створення принципово нових ідей (ПРН 21).

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1

ГЕНЕАЛОГІЯ ЯК СПЕЦІАЛЬНА ІСТОРІНА ДИСЦИПЛІНА

Тема 1.1. Генеалогія як галузь гуманітарного знання і навчальна дисципліна

Предмет і завдання курсу генеалогії. Генеалогія та її структура. Об'єкт і предмет генеалогії. Історична генеалогія. Практична генеалогія. Генеалогія і сучасність. Завдання генеалогії як спеціальної історичної дисципліни.

Генеалогічна термінологія. Кровна спорідненість. Поняття роду. Покоління в генеалогії. Лінія роду. Свояцтво. Духовна спорідненість. Династія.

Зв'язок генеалогії з іншими галузями гуманітарного знання (геральдиком, сфрагістиком, біографістиком, просопографією, історичною демографією, антропонімією).

Функції генеалогії. Біографічна функція. Юридична функція. Медична функція. Родовідні легенди.

Завдання навчального курсу генеалогії. Генеалогія в професійній діяльності вчителя.

Тема 1.2. Становлення і розвиток генеалогії як галузі гуманітарного знання

Інтерес до генеалогії в стародавньому світі. Біблейська генеалогія. Генеалогічні сюжети в середньовічних пам'ятках. Генеалогічний фактор у політичному житті середньовічного суспільства.

Генеалогічні зацікавлення раннього нового часу. Розквіт генеалогії в епоху Бароко. Польські гербівники Бартоша Папроцького, Шимона Окольського, Альберта Віюка-Кояловича. Панегіричний характер праць із генеалогії. Фальшування генеалогії.

Перетворення генеалогії в спеціальну історичну дисципліну. Критичний підхід до джерел генеалогії. Гербівник Каспера Несецького. Праці Михайла Максимовича, Володимира Антоновича, Адама Бонецького, Юзефа Вольфа, Юзефа Пузини, Вадима Модзалевського.

Розквіт генеалогії в Україні наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. Праці Наталі Яковенко та її послідовників. Українське геральдичне товариство. Серійні та інші видання генеалогічного профілю. «Сфрагістичний щорічник» та збірки праць «Генеалогія».

Тема 1.3. Джерела генеалогічного дослідження

Довідкова література. Гербівники. Списки дворян. Пам'ятні книги. Адрес-календарі.

Документація фіскального, церковного, адміністративного обліку населення. Метричні книги. Шлюбні обшуки. Сповідні розписи. Клірові відомості. Ревізькі казки. Посімейні списки.

Документація господарського обліку населення. Інвентарі. Книги обліку трудового селянського землекористування. Погосподарські книги. Документація обліку службовців. Послужні списки. Особові справи. Нагородні документи.

Актові книги центральних, регіональних і місцевих органів державної влади. Матеріали перевірок прав на шляхетство. Архівні кримінальні справи.

Ідентифікаційні документи. Наративні джерела особового походження (спогади, щоденники, листи). Іконографічні джерела. Фотографії. Відео- і аудіозаписи. Речові джерела.

Сховища генеалогічних джерел. Сімейні архіви. Відомчі архіви. Державні архіви і бібліотеки. Інтернет-ресурси. Інтернет-публікації джерел генеалогічного характеру.

Тема 1.4. Методи генеалогічного дослідження

Генеалогічні закономірності. Генеалогічний рахунок. Закон трьох поколінь. Закон подвоєння кількості предків. Закон спадання кількості предків.

Генеалогічна евристика. Пошук джерел генеалогічної інформації і нагромадження даних. Інтерв'ю. Вивчення сімейних архівів. Робота з літературою, архівними документами та іншими джерелами. Помилки в документах. Проблема ідентифікації осіб. Нестабільність прізвищ та імен. Проблема локалізації подій. Генеалогічне досєє.

Реконструкція родоводу. Типи родоводів. Родовід по чоловічій лінії. Змішаний родовід. Висхідний і низхідний родоводи.

Графічне оформлення генеалогічних даних. Генеалогічне дерево. Генеалогічні таблиці (вертикальні і горизонтальні). Умовні знаки генеалогічних таблиць

Генеалогічний розпис. Системи нумерації в генеалогічних розписах.

Змістовий модуль 2

ГЕНЕАЛОГІЯ ДИНАСТІЙ ПРАВИТЕЛІВ ДЕРЖАВ СЕРЕДНЬО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ ТА ПРОВІДНИХ РОДІВ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ ЕЛІТИ УКРАЇНИ

Тема 2.1. Генеалогія Рюриковичів

Становлення династії Рюриковичів. Літописний переказ про запрошення варягів і проблема походження Рюриковичів. Перші київські князі з династії Рюриковичів. Механізми посідання престолу. Чвари між князями.

Розпад династії Рюриковичів на окремі гілки. Політичний заповіт Ярослава Мудрого. Тріумвірат Ярославовичів. Послаблення влади великого князя. Любецький з'їзд і його наслідки для політичної єдності Русі. Формування регіональних гілок Рюриковичів. Володимир Мономах і Мономаховичі.

Династія Ростиславичів. Формування Галицької землі. Ростиславичі. Ярослав Осмомисл. Династична криза в Галицькій землі та її наслідки.

Волинська гілка Мономаховичів. Формування на Волині окремої гілки династії Рюриковичів. Розпад волинських Мономаховичів на володимирську, белзьку і луцьку гілки.

Династія Романовичів. Дуумвірати Романовичів. Польський князь Болеслав Тройденевич на руському престолі. Династична криза в державі Романовичів та її наслідки. Переворот 1340 р. і кінець держави Романовичів.

Чернігівська і новгород-сіверська гілки Рюриковичів. Ольговичі і Давидовичі.

Нащадки Юрія Довгорукого. Олександр Невський і його нащадки. Московська гілка Рюриковичів. Іван Грозний і його родина. Царевич Димитрій. Династична криза в Московському царстві і її наслідки. Лжедимитріада.

Тема 2.2. Генеалогія династій Великого князівства Литовського, Польського королівства і Речі Посполитої

Литовська династія Ґедиміновичів. Засновник династії. Поширення влади литовських князів на українські землі. Любарт Ґедимінович і Любартовичі. Подільське князівство Коріатовичів. Статус правителів руських земель із династії Ґедиміновичів. Родове співволодіння. Династична політика Яґайла та Вітовта і ліквідація родового співволодіння литовських династій. Династична війна 1432–1438 рр. у Великому князівстві Литовському та її наслідки. Реанімація автономних князівств. Олельковичі.

Польські королівські династії. Династія Пястів. Казимир III Великий. Анжуйська ди-

настія. Династія Ягеллонів. Польсько-литовські унії і формування нової королівської династії Польщі.

Елекційні монархи Речі Посполитої. Кінець династії Ягеллонів. Генріх Валуа і Стефан Баторій. Династія Вазів. Елекційні монархи останньої третини XVII ст. Михайло Вишневецький і Ян Собеський. Королі альбертинської лінії династії Веттінів на троні Речі Посполитої. Станіслав Август Понятовський.

Тема 2.3. Генеалогія Романових і Габсбургів

Династія Романових. Початок династії. Перші Романови. Петро I і його родина. Указ Петра I про спадкування престолу. Двірцеві перевороти XVIII ст. Указ Павла I про наступність трону. Романови в XIX ст. Мезальянси і морганатичні шлюби та позашлюбні нащадки Романових. Доля династії під час революція 1917 р. в Росії. Романови після революції. Культ Романових у сучасній Росії.

Династія Габсбургів. Марія Терезія і Йосиф II. Франц Йосиф II. Революція 1918 р. і кінець австро-угорської династії Габсбургів. Василь Вишиваний.

Тема 2.4. Генеалогія провідних князівських і шляхетських родів України

Землевласницька еліта України в пізньому середньовіччі та в нову добу. Нобілітет, знать та аристократія. Магнати. Князі. Службові князі. Шляхта. Замкові бояри. Механізми формування і поділу родів. Нобілітація та індиґенат. Князівські і шляхетські герби. Гербові братства. Доля знаті українських земель Речі Посполитої в Російській та Австрійській імперіях. Легітимація шляхетства.

Провідні князівські роди. Роди руського династичного походження. Пронські. Роди литовського династичного походження. Санґушки. Чорторійські. Корецькі. Роди невідомого походження. Острозькі і Жаславські. Несвідські та похідні від них роди Збараських, Вишневецьких, Порицьких і Вороницьких. Роди з чужоземними титулами князів. Радивили.

Провідні шляхетські роди. Генеалогічні і геральдичні роди шляхти. Корчаки. Боговигини. Ярмолинські. Кирдії. Гостські. Мокосії. Дениски-Матвіївські. Роди власного герба. Словицькі та похідні від них роди. Лабунські.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	Денна форма						Заочна форма						
	Усього	У тому числі					Усього	У тому числі					
		л.	п.	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. ГЕНЕАЛОГІЯ ЯК СПЕЦІАЛЬНА ІСТОРІНА ДИСЦИПЛІНА													
<i>Тема 1.1.</i> Генеалогія як галузь гуманітарного знання і навчальна дисципліна	9	2	2	–	–	5	9	2	–	–	–	7	
<i>Тема 1.2.</i> Становлення і розвиток генеалогії як галузі гуманітарного знання	9	2	2	–	–	5	9	–	–	–	–	9	
<i>Тема 1.3.</i> Джерела генеалогічного дослідження	18	4	4	–	–	10	18	2	–	–	–	16	
<i>Тема 1.4.</i> Методи генеалогічного дослідження	9	2	2	–	–	5	9	–	2	–	–	7	
Разом за змістовим модулем 1	45	10	10	–	–	25	45	4	2	–	–	39	
Змістовий модуль 2. ГЕНЕАЛОГІЯ ДИНАСТІЙ ПРАВИТЕЛІВ ДЕРЖАВ СЕРЕДНЬО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ ТА ПРОВІДНИХ РОДІВ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ ЕЛІТИ УКРАЇНИ													
<i>Тема 2.1.</i> Генеалогія Рюриковичів	18	4	4	–	–	10	18	2	–	–	–	16	
<i>Тема 2.2.</i> Генеалогія династій Великого князівства Литовського, Польського королівства і Речі Посполитої	18	4	4	–	–	10	18	2	–	–	–	16	
<i>Тема 2.3.</i> Генеалогія Романових і Габсбургів	9	2	2	–	–	5	9	–	–	–	–	9	
<i>Тема 2.4.</i> Генеалогія провідних князівських і шляхетських родів України	18	4	4	–	–	10	18	–	2	–	–	16	
Разом за змістовим модулем 2	63	14	14	–	–	35	63	4	2	–	–	57	
Усього годин	108	24	24	–	–	60	108	8	4	–	–	96	
Модуль 2													
ІНДЗ	12	–	–	–	12	–	–	–	–	–	14	–	
Усього годин	120	24	24	–	12	60	120	4	4	–	14	64	

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.1.	Генеалогія як галузь гуманітарного знання і навчальна дисципліна	2
1.2.	Становлення і розвиток генеалогії як галузі гуманітарного знання	2
1.3.	Джерела генеалогічного дослідження	4
1.4.	Методи генеалогічного дослідження	2
2.1.	Генеалогія Рюриковичів	4
2.2.	Генеалогія династій Великого князівства Литовського, Польського королівства і Речі Посполитої	4
2.3.	Генеалогія Романових і Габсбургів	2
2.4.	Генеалогія провідних князівських і шляхетських родів України	4

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.1.	Генеалогія як галузь гуманітарного знання і навчальна дисципліна	5
1.2.	Становлення і розвиток генеалогії як галузі гуманітарного знання	5
1.3.	Джерела генеалогічного дослідження	10
1.4.	Методи генеалогічного дослідження	5
2.1.	Генеалогія Рюриковичів	10
2.2.	Генеалогія династій Великого князівства Литовського, Польського королівства і Речі Посполитої	10
2.3.	Генеалогія Романових і Габсбургів	5
2.4.	Генеалогія провідних князівських і шляхетських родів України	10
	Разом	60

8. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

1. Опрацювання писемного джерела з генеалогії.
2. Характеристика генеалогічної спадщини відомого діяча науки обсягом 3–5 стор. (сторінка – 300–320 слів комп'ютерного набору 14-м кеглем через 1,5 інтервалу).
3. Огляд публікацій з проблематики генеалогії обсягом 3–5 стор.
4. Повідомлення на студентську наукову конференцію за результатами власного дослідження генеалогічного характеру обсягом 3–5 стор.
5. Есе генеалогічного характеру обсягом 3–5 стор.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекції, семінари, індивідуальні науково-дослідні завдання; пояснювально-ілюстративні, проблемні та частково-пошукові методи з використанням аудіовізуальних засобів, спеціалізованого програмного забезпечення освітнього процесу, електронних бібліотек та архівів, онлайн-енциклопедій, -словників і -баз даних.

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточне оцінювання; оцінка самостійної та індивідуальної роботи; підсумкове тестування; залік.

Орієнтовний перелік питань на залік

1. Генеалогія та її структура.
2. Генеалогічна термінологія.
3. Закони генеалогії.
4. Зв'язок генеалогії з іншими галузями гуманітарного знання.
5. Функції генеалогії.
6. Інтерес до генеалогії в стародавньому світі.
7. Генеалогічні сюжети в середньовічних пам'ятках.
8. Генеалогічні зацікавлення раннього нового часу.
9. Польські гербівники раннього нового часу.
10. Перетворення генеалогії в спеціальну історичну дисципліну.
11. Генеалогічні праці учених XIX – початку XX ст.
12. Генеалогічні праці польських учених XIX – початку XX ст.
13. Розквіт генеалогії в Україні наприкінці XX – на початку XXI ст.

14. Довідкова література як джерело персональної та родовідної інформації.
15. Документи фіскального обліку населення як джерела персональної та родовідної інформації.
16. Документи церковного обліку населення як джерела персональної та родовідної інформації.
17. Документи адміністративного обліку населення як джерела персональної та родовідної інформації.
18. Документи господарського обліку населення як джерела персональної та родовідної інформації.
19. Документація обліку службовців як джерела персональної та родовідної інформації.
20. Матеріали перевірок прав на шляхетство як джерела персональної та родовідної інформації.
21. Актові книги центральних, регіональних і місцевих органів державної влади як джерела персональної та родовідної інформації.
22. Архівні кримінальні справи як джерела персональної та родовідної інформації.
23. Наративні пам'ятки особового походження як джерела персональної та родовідної інформації.
24. Іконографічні джерела персональної та родовідної інформації.
25. Генеалогічна евристика.
26. Реконструкція родоводу.
27. Графічне оформлення генеалогічних даних.
28. Генеалогічний розпис.
29. Становлення династії Рюриковичів.
30. Розпад династії Рюриковичів на окремі гілки.
31. Династія Ростиславичів.
32. Волинська гілка Мономаховичів.
33. Династія Романовичів.
34. Чернігівська і новгород-сіверська гілки Рюриковичів.
35. Московська гілка Рюриковичів.
36. Династична криза кінця XVI ст. в Московському царстві та її наслідки.
37. Литовська династія Ґедиміновичів.
38. Польська династія Пястів.
39. Польська династія Яґеллонів.
40. Елекційні монархи Речі Посполитої.

41. Династія Вазів на королівському троні Речі Посполитої.
42. Елекційні королі Речі Посполитої останньої третини XVII ст.
43. Королі альбертинської лінії династії Веттінів на троні Речі Посполитої.
44. Династія Романових у XVII – першій чверті XVIII ст.
45. Двірцеві перевороти XVIII – початку XIX ст. в історії династії Романових.
46. Романови в XIX ст. – на початку XX ст.
47. Доля династії Романових у XX ст.
48. Австрійська імператорська династія Габсбургів.
49. Землевласницька еліта України в пізньому середньовіччі та в нову добу.
50. Князівські і шляхетські герби.
51. Адаптація знаті Речі Посполитої в Російській та Австрійській імперіях.
52. Провідні князівські роди України руського династичного походження.
53. Провідні князівські роди України литовського династичного походження.
54. Провідні князівські роди України невстановленого походження.
55. Князі Острозькі та похідні від них князівські роди Головнів-Острожецьких і Жаславських.
56. Князі Несвідські та похідні від них князівські роди Збаразьких, Вишневецьких, Порицьких і Вороницьких.
57. Радивили – литовсько-руський рід із чужоземним князівським титулом.
58. Генеалогічні і геральдичні роди української шляхти.
59. Провідні шляхетські роди України герба Кирдій.
60. Провідні шляхетські роди України герба Корчак.
61. Провідні шляхетські роди України власного герба.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота								ІНДЗ	Сума
Змістовий модуль № 1				Змістовий модуль № 2					
Т 1.1	Т 1.2	Т 1.3	Т 1.4	Т 2.1	Т 2.2	Т 2.3	Т 2.4	28	100
6	6	12	6	12	12	6	12		

Оцінка за курс становить суму кількості балів, накопичених протягом семестру на семінарських заняттях (максимально 72) та оцінки за ІНДЗ (максимально 28 балів). Якщо студент із поважних причин не зміг накопичити на семінарських заняттях бажану кількість балів, вона може бути замінена оцінкою за залік за 12-бальною шкалою, помноженою на 6.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
75–81	C		
66–74	D		
60–65	E	задовільно	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Опорні конспекти лекцій, розробки семінарських занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА**Базова література**

Ворончук І. Родоводи волинської шляхти XVI – першої половини XVII (реконструкція родинних структур: методологія, методика, джерела) : наук.-метод. вид. – Київ, 2009.

Генеалогія : навч. посібн. для студентів іст. факультетів / *Войтович Л., Кривошея І., Кривошея Ір., Целуйко О.* – Умань, 2011.

Милевич С. В. Учебное пособие по курсу генеалогии : для студентов III курса исторического факультета. – Одесса, 2004.

Спеціальні історичні дисципліни. Довідник : навч. посібн. для студентів вищих навч. закладів / редкол.: В. А. Смолій (гол. ред.) та ін. – Київ, 2008.

Яковенко Н. Вступ до історії. – Київ, 2007.

Яременко М. Спеціальні історичні дисципліни : навч. посібн. для студентів історичних спеціальностей. – Київ, 2010.

Допоміжна література

Довідкові видання

- Биографический словарь выпускников Киевской духовной академии: 1819–1920-е гг. :
Материалы из собрания проф. прот. Ф. И. Титова и архива КДА : в 2 т. – Киев, 1914–1915.
- Володимирський ґродський суд : описи актових книг. – Київ, 2002. – Вип. 1.
- Вортман Д., Гордієнко Я., Майоров М.* Terra Ucrainica : Історичний атлас України і
сусідніх земель. Від кіммерійців до сьогодення. – Харків, 2018.
- Древняя Русь в средневековом мире : энциклопедия. – Москва, 2014.
- Енциклопедія історії України : в 11 т. – Київ, 2003–2018.
- Енциклопедія українознавства. Словникова частина : в 11 т. – Перевид. в Україні.
– Львів, 1993–2003.
- Зведений каталог метричних книг, що зберігаються в державних архівах України :
міжархівний довідник : у 3 т. – Київ, 2010.
- Історичний атлас України / авт. *Ю. І. Лоза*. – Київ, 2015.
- Києво-Могилянська академія в іменах, XVII – XVIII ст. Енцикл. вид. / упоряд. *З. І.
Хижняк*; за ред. *В. С. Брюховецького*. – Київ, 2001.
- Київська духовна академія в іменах: 1819–1924 : у 2 т. – Київ, 2015–2017.
- Кременецький земський суд : описи актових книг : у 3 вип. – Київ, 1959–1965.
- Легун Ю., Петренко О.* Матеріали ревізійного перепису населення 1795–1796 рр.
у фондах Державного архіву Вінницької області : навч. посібн. – Вінниця, 2005.
- Лосева О. В.* Русские месяцесловы XI – XIV веков. – Москва, 2001.
- Лукомский В. К., Модзалевский В. Л.* Малороссийский гербовник. С рисунками
Егора Нарбута. – Репринтное издание 1914 года. – Киев, 1993.
- Милорадович Г. А.* Родословная книга черниговского дворянства : в 2 т. –
Санкт-Петербург, 1901.
- Никонов В. А.* Словарь русских фамилий. – Москва, 1993.
- Памятная книга Волынской губернии на ... год. – Житомир, 1885–1916.
- Православний церковний календар на 2011 рік. – Київ, 2010.
- Руська (Волинська) метрика : регести документів Коронної канцелярії для українсь-
ких земель (Волинське, Київське, Брацлавське воєводства). 1569–1673. – Київ, 2002.
- Системы личных имен у народов мира. – Москва, 1989.
- Селезнев Ю. В.* Элита Золотой Орды : Научно-справочное издание. – Казань, 2009.
- Сергий (Спасский И. А.), архиепископ.* Полный месяцеслов Востока : [В 3 т.]. –
[Репр. воспр.]. – Москва, 1997.

Список дворян Волынской губернии. – Житомир, 1906.

Список дворян, внесенных в дворянскую родословную книгу Подольской губернии. – Каменец-Подольский, 1897.

Тинченко Я. Офіцерський корпус Армії Української Народної Республіки (1917–1921) : у 2 кн. – Київ, 2007–2011 .

Продовжувані видання

Генеалогія : збірка наук. праць. – Київ, 2013. – Вип. 1; 2016. – Вип. 2: Генеалогія соціальних, локальних та етнічних груп України: джерела, методи дослідження, зв'язок із соціальною історією.

Студії і матеріали з історії Волині. 2009. – Кременець, 2009.

Студії і матеріали з історії Волині. 2012. – Кременець, 2012.

Студії і матеріали з історії Волині. 2013. – Кременець, 2015.

Студії і матеріали з історії Волині. 2018. – Кременець, 2018.

Сфрагістичний щорічник. – Київ, 2011–2016. – Вип. 1–6.

Видання історичних джерел

Волинські грамоти XVI ст. – Київ, 1996.

Галицько-Волинський літопис. Дослідження. Текст. Коментар. – К., 2002.

Грамоти XIV ст. – Київ, 1974.

Кременецька земська книга 1578 року / підгот. до вид. *Л. В. Ящук.* – Кременець, 2018.

Литовська Метрика. – Київ, 2005. – Кн. 561: Ревізії українських замків 1545 року / підгот. *В. Кравченко.*

Луцька замкова книга. 1560–1561 рр. / підгот. до вид. *В. М. Мойсієнко, В. В. Поліщук.* – Луцьк, 2013.

Купчинський О. Акти та документи Галицько-Волинського князівства XIII – першої половини XIV століть. Дослідження. Тексти. – Львів, 2004.

Літопис руський. За Іпатським списком / пер. з давньорус. – Київ, 1989.

Реєстр Війська Запорозького 1649 року / підгот. до друку *О. В. Тодійчук* (голов. упоряд.) та ін. – Київ, 1995.

Стрийковський М. Літопис польський, литовський, жмудський і всієї Руси / пер. з польськ. – Львів, 2011.

Українське повсякдення ранньомодерної доби : збірн. документів. – Київ, 2014. – Вип. 1: Волинь XVI ст.

Український портрет XVI – XVIII століть : каталог-альбом / автори-укладачі *Г. Белікова, Л. Членова.* – Вид. 2. – Київ, 2006.

Archiwum książąt Sanguszków w Sławucie. – Lwów, 1887. – Т. 1: 1366–1506; 1890. – Т. 3: 1432–1534; 1890. – Т. 4: 1535–1547.

Дослідження

Антонов Д. Н., Антонова И. А. Метрические книги России XVIII – начала XX в. – Москва, 2006.

Баскаков Н. А. Русские фамилии тюркского происхождения. – Москва, 1979.

Беляков А. В. Чингисиды в России XV – XVII : Просопографическое исследование. – Рязань, 2011.

Бовуа Д. Трикутник Правобережжя: царат, шляхта і народ. 1793–1914 рр. – Київ, 2020.

Бычкова М. Е. Родословные книги XVI – XVII вв. как исторический источник. – Москва, 1975.

Бычкова М. Е. Русско-литовская знать XV – XVII вв. Источниковедение. Генеалогия. Геральдика. – Москва, 2012.

Военная одежда русской армии. – Москва, 1994.

Войтович Л. В. Княжа доба на Русі : портрети еліти. – Біла Церква, 2006.

Волошин Ю. Козаки і посполиті : Міська спільнота Полтави другої половини XVIII століття. – Київ, 2016.

Воронин Н. Н. Андрей Боголюбский. – Москва, 2007.

Ворончук І. Населення Волині в XVII – першій половині XVII ст.: родина, домогосподарство, демографічні чинники. – Київ, 2012.

Гайворонский А. Повелители двух материков. – Киев ; Бахчисарай, 2010. – Т. 1 : Крымские ханы XV – XVI столетий и борьба за наследство Великой Орды; т. 2 : Крымские ханы первой половины XVII столетия в борьбе самостоятельность и единовластие.

Генеалогическая информация в государственных архивах России : справочное пособие / ответств. сост. *С. Н. Романова.* – Москва, 2004.

Головко О. Б. Корона Данила Галицького. – Київ, 2006.

Горовенко А. Меч Романа Галичского : Князь Роман Мстиславич в истории, эпосе и легендах. – Санкт-Петербург, 2010.

Грушевський М. Історія України-Руси : [у 10 т.]. – Київ, 1994. – Т. 5: Суспільно-політичний і церковний устрій і відносини в українсько-руських землях XIV – XVII віків.

Дан О. Составь свою родословную. – Санкт-Петербург, 2011.

Довбищенко М. В. Українська шляхта у релігійних рухах (кінець XVI – перша половина XVII ст.). – Київ, 2008.

Дорошенко Д. Гетьман Петро Дорошенко. Огляд його життя і політичної діяльності. – Нью-Йорк, 1985.

Древняя Русь в свете зарубежных источников / под ред. *Е. А. Мельниковой*. – Москва, 1999.

Зимин А. Формирование боярской аристократии в России во второй половине XV – первой трети XVI в. – Москва, 1988.

Иванова Н. А., Желтова В. П. Сословное общество Российской империи (XVIII – начало XX века). – Москва, 2010.

Князі Вишневецькі / під наук. ред. *І. Тесленка*. – Київ, [2016].

Князі Олельковичі-Слуцькі / наук. ред. *І. Тесленко*. – Київ, [2017].

Князі Острозькі / під наук. ред. *І. Тесленка*. – Київ, [2014].

Князі Радзивіли / *В. Александрович та ін.* – Київ, 2012.

Кобрин В. Б. Опричнина. Генеалогія. Антропоніміка : избр. труды. – Москва, 2008.

Ковалевська О. О. Зображення крізь віки : іконографія козацької старшини XVII – XVIII ст. : в 2 ч. – Київ, 2014.

Котляр М. Ф. Данило Галицький : біографічний нарис. – Київ, 2002.

Кулаковський П. Писар, шляхтич і пастир : Біографія володимирсько-берестейського єпископа Йосифа Мокосія-Баковецького (1595–1654). – Львів, 2019.

Курукин И. В. Эпоха «дворских бурь» : Очерки политической истории послепетровской России (1725–1762 гг.). – Санкт-Петербург, 2019.

Лисенко С., Чернецький Є. Правобережна шляхта, кінець XVIII – перша половина XIX ст. : Список шляхти Волинської, Київської та Подільської губерній, дворянські права якої перевірила Центральна ревізійна комісія. – 2 вид., випр. і доп. – Біла Церква, 2007.

Литвина А. Ф., Успенский Ф. Б. Выбор имени у русских князей в X – XVI вв. : Династическая история сквозь призму антропонимики. – Москва, 2006.

Літвін Г. З народу руського : Шляхта Київщини, Волині та Брацлавщини (1569–1648) / пер. з польськ. – Київ, 2016.

Майоров О. Галицько-волинський князь Роман Мстиславич: володар, воїн, дипломат : у 2 т. – Біла Церква, 2011.

Масенко Л. Українські імена і прізвища. – Київ, 1990.

Матейко К. І. Український народний одяг. – Київ, 1977.

Махновець Л. Є. Про автора «Слова о полку Ігоревім». – Київ, 1989.

Михайловський В. Еластична спільнота : Подільська шляхта в другій половині XIV – 70-х роках XVI століття. – Київ, 2012.

Норкус З. Непроголошена імперія : Велике князівство Литовське з погляду порів-

няльно-історичної соціології імперій. – Київ, 2016.

Оглоблин О. Гетьман Іван Мазепа та його доба. – Львів; Нью-Йорк; Париж; Київ, 2001.

Оглоблин О. Люди старої України. – Мюнхен, 1959.

Однороженко О. Князівська геральдика Волині середини XIV – XVIII ст. – Харків, 2008.

Однороженко О. Родова геральдика Русо-Влахії (Молдавського князівства) кінця XIV – XVI ст. – Харків, 2008.

Однороженко О. Українська руська еліта доби середньовіччя і раннього модерну: структура та влада. – Київ, 2011.

Потоцький В. П., Семененко В. І. Шляхта. Честь та гонор: факти, міфи, коментарі. – Харків, 2014.

Пчелов Е. В. Романовы : история и генеалогия. – Москва, 2017.

Пчелов Е. В. Рюриковичи : история и генеалогия. – Москва, 2016.

Пчелов Е. В. Рюрик. – Москва, 2010.

Ричка В. Княгиня Ольга. – Київ, 2004.

Розумовська М. Розумовські. Родина при царському дворі / пер. з нім. – Київ, 2015.

Русина О. Україна під татарами та Литвою. – Київ, 1998.

Савелов Л. М. Лекции по генеалогии. – Москва, 1994 (репр. вид. 1908 р.)

Сегеда С. Антропология : навч. посібник. – Київ, 2001.

Селезнев Ю. В. Русские князья в составе правящей элиты Джучиева улуса в XIII – XV веках. – Воронеж, 2013.

Ситий І. Козацька Україна : Печатки, герби, знаки та емблеми кінця XVI – XVIII століть. – Київ, 2017.

Скотт С. Романовы : биография династии / [пер. со швед.]. – Москва, 2006.

Смолій В., Степанков В. Богдан Хмельницький : соціально-політичний портрет. – 3 вид., доопрац. – Київ, 2009.

Смолій В., Степанков В. Петро Дорошенко : політичний портрет. – Київ, 2011.

Собчук В. Від коріння до крони : Дослідження з історії князівських і шляхетських родів Волині XV – першої половини XVII ст. – Кременець, 2014.

Собчук В. Історична Волинь : Північний захід України в регіональному та локальному вимірах минулого. – Кременець, 2017.

Соловьев Б. Русское дворянство. – Санкт-Петербург, 2003.

Таїрова-Яковлева Т. Гетьмани України. Історії про славу, трагедії та мужність / пер. з рос. – Київ, 2015.

Толочко П. П. Ярослав Мудрий. – Київ, 2002.

Український народний одяг XVII – початку XIX ст. в акварелях Ю. Глоговського. –

Київ, 1988.

Ульяновський В. Князь Василь-Костянтин Острозький: історичний портрет у галереї предків та нащадків. – Київ, 2012.

Унбегаун Б. О. Русские фамилии / пер. с англ. – Москва, 1989.

Худаш М. З історії української антропоніміки. – Київ, 1977.

Филюшкин А. И. Титулы русских государей. – Москва ; Санкт-Петербург, 2006.

Цітоў А. Пячаткі старажытнай Беларусі. Нарысы сфрагістыкі. – Мінск, 1993.

Чаропко В. Великие князья Великого княжества Литовского. – Минск, 2012.

Чернецький Є. Правобережна шляхта за російського панування (кінець XVIII – початок XX ст.). Джерела, структура стану, роди. – Біла Церква, 2007.

Чернецький Є. Правобережний гербівник. – Біла Церква, 2006–2007. – Т. 1 : Шляхта Васильківського, Таращанського та Звенигородського повітів; т. 2 : Нотатки про легітимовану шляхту Київської губернії (1801–1804 рр.); т. 3 : Нотатки про легітимовану шляхту Київської губернії (1802–1810 рр.).

Чернецький Є. Михалевські герба Корчак з Вовковинець та Олександрівки: легітимаційні документи (1733–1842 рр.). – Біла Церква, 2015.

Чернецький Є. Браницькі герба Корчак. – Біла Церква, 2003.

Шепелев Л. Е. Чиновный мир России. XVIII – начало XX в. – Санкт-Петербург, 1999.

Широкорад А. Судьба династии. – Москва, 2009.

Штейн М. Г. Ульяновы и Ленины : Тайны родословной Вождя. – Москва, 2013.

Яковенко Н. М. Українська шляхта з кінця XIV до середини XVII ст.: (Волинь і Центральна Україна). – Київ, 2008.

14. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Бібліотека Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка

Вебсайт «Family Search (Сімейний пошук)»: <https://www.familysearch.org>

Вебсайт «Архіви Апользена»: <https://arolsen-archives.org>

Вебсайт «Всероссийское генеалогическое древо»: <https://vgd.ru>

Вебсайт «Жертви політичного терору в СРСР»: <https://base.memo.ru>

Вебсайт «Петриченко. История рода»: <http://www.petrichenko.info/main>

Вебсайт «Союз возрождения родословных традиций»:

<https://www.svrt.ru/lib/periodika.shtml>

Вебсайт Familio: <https://familio.org>

Вебсайт Інституту історії України НАН України: <http://history.org.ua/uk>

Вебсайт Міжнародного генеалогічного форуму: <http://forum.genoua.name>

Вебсайт Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Електронна бібліотека «Діаспоріана»: <http://diasporiana.org.ua>

Електронна бібліотека «Чтиво»: <http://www.chtyvo.org.ua>

Інтернет-проект «Національний банк даних жертв політичних репресій радянської доби в Україні»: <http://www.reabit.org.ua>

Онлайн-енциклопедія «Вікіпедія»: <https://uk.wikipedia.org>

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'B. Sadyk' or similar, with a stylized flourish underneath.